

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่ายังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการเปรียบเทียบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาศึกษามาก่อน อย่างไรก็ตามได้มีการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่บ้างดังนี้

การวิจัยในประเทศ

ทัศนีย์ อินทสุขศรี (2522:164-167) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนระดับประถมตอนต้น จังหวัดนครราชสีมา" โดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 738 คน ทั้งในและนอกเขตเทศบาล พบว่า นักเรียนยังมีความรู้ และทัศนคติไม่ถูกต้องในเรื่องอาหารและประชากรศึกษา สำหรับการปฏิบัติทางสุขภาพของนักเรียนส่วนใหญ่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องในเรื่องการรักษาพยาบาลตนเอง และการป้องกันโรคต่าง ๆ ที่สามารถป้องกันได้ เช่น ท้องร่วง โรคพยาธิ โรคฟัน และการซื้อยามากินเองเมื่อเจ็บป่วย

คาร์ศน์ ศิริวิริยะกุล (2524:78-79) ได้ศึกษา "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทัศนะของครูประจำชั้นและผู้ปกครอง ในกรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามกับครูและผู้ปกครอง จำนวน 600 คน แยกเป็นครูประจำชั้น 150 คน และผู้ปกครองจำนวน 450 คน พบว่าในด้านสุขภาพ และความปลอดภัย ครูประจำชั้น และผู้ปกครองมีความคิดเห็นตรงกันว่า การมีร่างกายแข็งแรง และมีสุขภาพจิตสมบูรณ์ รู้จักป้องกันและรักษาสุขภาพส่วนตน และส่วนรวม รู้จักโทษของยาเสพติด รู้กฎและวิธีปฏิบัติตนให้ปลอดภัย เป็นคุณลักษณะที่สำคัญมาก และการรู้จักวิธีปฐมพยาบาล สนใจและตระหนักถึงภัยจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญปานกลาง สำหรับคุณลักษณะที่ครูประจำชั้น และผู้ปกครองให้น้ำหนัก และความสำคัญต่างกันคือ ครูประจำชั้นเห็นว่าสำคัญปานกลาง แต่ผู้ปกครองเห็นว่าสำคัญมาก ได้แก่ รู้จักป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในบ้าน คุณลักษณะที่ครูประจำชั้นเห็นว่าสำคัญปานกลาง แต่ผู้ปกครอง

เห็นว่าสำคัญน้อย ได้แก่ มีความรู้เรื่องเพศศึกษาเหมาะสมกับวัย

อัศนีย์ แสงวงษ์ (2525:83-96) ได้ทำการสำรวจ "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลานามัยที่มีคอบทบาทครูอนามัยโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหาร 152 คน ครูหมวดพลานามัย 152 คน จาก 29 โรงเรียน พบว่าครูหมวดพลานามัย ต้องการให้ครูประจำชั้นรับผิดชอบเรื่อง การซักร้านัก วัสดุส่วนสูงของนักเรียนและเก็บสถิติเพื่อบันทึกงบตรสุขภาพเป็นอันดับแรก เพราะครูอนามัยโรงเรียนไม่สามารถตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนทุกคนได้ และเห็นว่าครูอนามัยโรงเรียนควรมีการร่วมมือกับครูประจำชั้นในการแก้ปัญหาสุขภาพนักเรียน

ทิพา จันทระคามิ (2525:108-121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น" เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 414 คน ได้รับคืนร้อยละ 92.75 ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ห้องเรียน โต๊ะเรียน ม้านั่ง ส้วม ที่ปัสสาวะ การระบายอากาศ และแสงสว่างในห้องเรียนเหมาะสม
2. ด้านบริการสุขภาพ การตรวจสุขภาพโดยครูส่วนใหญ่ทำทุกวัน การทดสอบ การได้ยิน และการตรวจสายตาส่วนใหญ่ไม่เคยทำเลย
3. ด้านการสอนสุขศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ส่วนใหญ่มีครูพิเศษสอนชั้นประถมปลาย ส่วนชั้นประถมต้นใช้ครูประจำชั้นสอน โรงเรียนขนาดเล็ก ครูประจำชั้นสอนเองทุกชั้น จำนวนเอกสารเกี่ยวกับสุขศึกษาที่ให้ครูและนักเรียนค้นคว้ามีไม่เพียงพอ ส่วนทางด้านความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ มีน้อย โรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองดี แต่โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

อรวรรณ หุ่นดี (2526:บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง "สภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี" เพื่อสำรวจสภาวะสุขภาพของนักเรียน โดยผู้วิจัยทำการตรวจสุขภาพร่างกายนักเรียนจำนวน 360 คนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 180 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 180 คน ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพของนักเรียนโดยทั่วไปค่อนข้างดี และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดีกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 น้ำหนักส่วนสูงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน นักเรียนส่วนใหญ่เป็นโรคพันธุ เหงือกอักเสบ และระบบทางเดินหายใจ ตามลำดับ นักเรียนในโรงเรียน

สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ไม่มีบัตรสุขภาพประจำตัวนักเรียน นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น ส่วนมากมีบัตรสุขภาพประจำตัว แต่มีการบันทึกเป็นปัจจุบันเป็นส่วนน้อย

กาญจนา บุญมี (2527:151) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารจำนวน 420 คน ได้รับคืน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 65.48 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนพบว่า

1. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จัดได้ถูกสุขลักษณะได้แก่ จำนวนนักเรียนในห้องเรียน แสงสว่างและการถ่ายเทอากาศในห้องเรียน ขนาดโต๊ะ และเก้าอี้สำหรับนักเรียน การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ โรงอาหาร จำนวนส้วมต่อจำนวนนักเรียน การกำจัดขยะมูลฝอย ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน บรรยากาศภายในโรงเรียนระหว่างครูกับนักเรียน

2. ด้านบริการสุขภาพส่วนใหญ่จัดได้ถูกสุขลักษณะได้แก่ การบันทึกบัตรสุขภาพ การตรวจสุขภาพนักเรียนในตอนเช้า การปฐมพยาบาล และการแนะนำสุขภาพ แต่ในเรื่องการตรวจวัดสายตาและการทดสอบการได้ยินจัดได้เฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีการตรวจวัดสายตาหรือทดสอบการได้ยินของนักเรียน

3. ด้านการสอนสุขศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษาไม่ครบทุกโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางใช้ครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นผู้สอน แต่โรงเรียนขนาดเล็กสอนโดยครูประจำชั้น ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีปัญหา ยกเว้นเรื่องขาดแคลนหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับครูและนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

สุรเดช สวารัญจิตต์ (2527:53-54) ได้ศึกษา "ความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 12" ใช้แบบสอบถามกับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 1,000 คน พบว่า ครูประถมศึกษามีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพอยู่บ้าง และครูเพศหญิง ครูที่ไม่มีวุฒิทางสุขศึกษา ครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปี ครูที่มีอายุระหว่าง 47-60 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.กศ.สูง และครูที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพสูง

จินดา บุญช่วยเกื้อกุล (2528:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 320 ชุด ได้รับคืน 317 ชุด ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าการจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับคุณภาพดีในด้านการบันทึกสุขภาพ การปฐมพยาบาล การจัดโภชนาการในโรงเรียน การป้องกันโรคติดต่อ การชักนำให้นักวัดส่วนสูง และโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน และอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ในด้านการตรวจสุขภาพนักเรียน การตรวจวัดสายตา การทดสอบการได้ยิน และการแนะแนวสุขภาพ

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังว่าการจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับคุณภาพดีมากในด้านการบันทึกประวัติสุขภาพ การชักนำให้นักและนักวัดส่วนสูง และคาดหวังอยู่ในระดับคุณภาพดี ในด้านการตรวจสุขภาพนักเรียน การปฐมพยาบาล การจัดโภชนาการภายในโรงเรียน การป้องกันโรคติดต่อ การตรวจวัดสายตา การทดสอบการได้ยิน โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน และการแนะแนวสุขภาพ

3. เมื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

บุญยงค์ ประกอบแสง (2528:134-143) ได้ทำ "การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับภาระงานของโรงเรียนประถมศึกษาในการแก้ปัญหาเยาวชนในวัยเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยใช้แบบสอบถาม แบบบันทึกการสังเกต และสัมภาษณ์กับผู้บริหาร 376 คน และครู 379 คน ผลการวิจัยพบว่า ครู และผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนภาระงานด้านอื่น ๆ ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ครูและผู้บริหารยังมีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐาน และสังคม จริยธรรมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ด้านโภชนาการและด้านการเตรียมให้มีอาชีพอยู่ในระดับน้อย

ศิริวัฒน์ บุญตานนท์ (2528:135-140) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11" โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ และเปรียบเทียบการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา ความประเท ะดับการศึกษาและประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร จำนวน 496 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยเรียงตามลำดับความสามารถในการจัดได้มากน้อย ตามประเทของโรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลที่เป็นโรงเรียนในโครงการสุศึกษาสายการศึกษา
2. โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล
3. โรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลที่ไม่เป็นโรงเรียนในโครงการสุศึกษารายการศึกษา

อรุณี สุขนิจรัญ (2528:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสุศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 6" โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 216 ฉบับ และครูสุศึกษาจำนวน 198 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารและครูสุศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีความแตกต่างในบทบาทเกี่ยวกับการแนะนำฝ่ายบริหารในการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี การแนะนำฝ่ายบริหารในการกำจัดน้ำโสโครก และการจัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมปฏิบัติ
2. ในด้านบริการสุขภาพ ผู้บริหารและครูสุศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีความแตกต่างในบทบาทเกี่ยวกับการรายงานให้ครูประจำชั้นทราบ เมื่อพบนักเรียนที่มีผิดปกติทางการได้ยิน ร่วมวางแผนบริการสุขภาพกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริการสุขภาพในโรงเรียน การจัดแนะแนวสุขภาพ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบริการอาหารกลางวัน
3. ในด้านการสอนสุศึกษา ผู้บริหาร และครูสุศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีความแตกต่างในบทบาทเกี่ยวกับการทำแผนการสอน โดยระบุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การห้บันทึกการสอน การเตรียมการสอนทุกครั้ง การปรับปรุงการสอนสุศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพเสมอ การสอนเนื้อหาเกี่ยวกับบริการสุขภาพสัมพันธ์กับบริการสุขภาพในโรงเรียน การวัดผลวิชาสุขศึกษาตามเกณฑ์กระทรวงศึกษาธิการ การจัดกิจกรรมการสอนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ การจัดนิทรรศการที่เกี่ยวกับสุขศึกษา และการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และซักถาม

อำพร เจนประภาพงศ์ (2528:35-38) ได้ศึกษา "ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียน สุขภาพจิตของนักเรียน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 567 คน พบว่า ครูประจำชั้นมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความมั่นคงทางจิตใจ และส่งผลไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูประจำชั้นเป็นผู้กำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวให้แก่เด็กนักเรียน และการที่ครูจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จนั้น เบื้องต้นครูจะต้องส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนเสียก่อน และนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีส่วนใหญ่จะประสบผลสำเร็จในการเรียน

การวิจัยในต่างประเทศ

ฟอร์เบส (Forbes 1969:101-105) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "บทบาทของพยาบาลในโรงเรียนตามการรับรู้ของครูโรงเรียนต่าง ๆ 115 คน (The Role and Functions of the School Nurse As Perceived by 115 Public School Teachers) โดยศึกษาการรับรู้ของครูระดับประถมศึกษา 60 คน และระดับมัธยม 55 คน สรุปผลดังนี้ ครูประถมศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมของครูพยาบาลในเรื่อง การร่วมปรึกษาปัญหาสุขภาพกับครูอื่น ๆ และการตรวจสุขภาพนักเรียน ครูมัธยมศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมของครูพยาบาลในเรื่องการให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพแก่นักเรียนที่ครูประจำชั้นส่งไปขอรับบริการ ครูทั้งสองระดับให้ความสำคัญตรงกัน ในกิจกรรมของพยาบาลโรงเรียนดังนี้ ร่วมปรึกษากับครูอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของนักเรียน ติดตามนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อหาทางแก้ไข ทดสอบสายต่านักเรียน บริหารงานเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล พยาบาลโรงเรียนควรทำงานในขอบเขตของการประเมินสุขภาพนักเรียน และติดตามผลรวมทั้งการป้องกันสุขภาพและความปลอดภัย ระยะเวลาในการทำงานของครูไม่มีผลต่อการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลโรงเรียน

มาร์ติน (Martin 1977:3970-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การประเมินความต้องการโครงการบริการสุขภาพในเวอร์จิเนีย" (Need Assessment of School Health Service Programs in the Commonwealth in Virginia) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการของโครงการบริการสุขภาพในโรงเรียนในรัฐเวอร์จิเนีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า บริการสุขภาพในโรงเรียนส่วนใหญ่มีประโยชน์มาก โรงเรียนมีความต้องการพยาบาลและแพทย์ประจำและเห็นสมควรให้มีการเตรียมครูประจำชั้นเกี่ยวกับการบริการสุขภาพ

เบ็ตตี และ เพนซี (Betty and Pancy 1981:428-432) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสังเกตปัญหาสุขภาพของนักเรียนโดยครู" (Teacher-Observer of Student Health Problems) โดยใช้แบบสอบถามกับครูประถมศึกษาจำนวน 18 คน นักเรียน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูไม่เห็นด้วยกับการที่ให้ครูต้องรับผิดชอบตรวจสอบสุขภาพนักเรียน จึงทำให้ครูที่สนใจในเรื่องการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้น ในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนไม่มีผู้ทำไว้โดยตรง แต่ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทของครูประจำชั้นอยู่บ้าง ซึ่งพอสรุปได้ว่าในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ครูประจำชั้นมีบทบาทสำคัญมาก โดยมีส่วนในการจัดดำเนินโครงการสุขภาพในโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ การจัดสิ่งแวดล้อม การบริการสุขภาพ และการสอนสุขศึกษา ซึ่งทางด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ครูประจำชั้นมีส่วนร่วมอยู่บ้าง แต่บทบาทไม่เด่นชัดนัก ส่วนทางด้านบริการสุขภาพ ครูประจำชั้นได้ทำหน้าที่ในการซั้่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง เก็บสถิติ และบันทึกสุขภาพ ทำการตรวจสอบสุขภาพในตอนเช้า และยังได้ติดต่อประสานงานกับครูพยาบาลโรงเรียนด้วย สำหรับด้านการสอนสุขศึกษานั้น ในระดับประถมศึกษาครูประจำชั้นเป็นผู้สอนสุขศึกษา และประสบปัญหาหลายด้าน เช่น ครูไม่มีวุฒิทางสุขศึกษา และขาดประสบการณ์ ขาดสื่อการเรียนการสอน ขาดเอกสารและแหล่งค้นคว้าทางสุขภาพ ขาดการนิเทศติดตามผลการสอนสุขศึกษา และขาดการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง เป็นต้น

สำหรับในต่างประเทศนั้น นักเรียนได้รับการสุขภาพโดยตรวจจากครูพยาบาลประจำโรงเรียนอย่างเพียงพออยู่แล้ว ทำให้บทบาทของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนลดน้อยลง ซึ่งครูประจำชั้นเพียงแต่มีหน้าที่ในการส่งต่อนักเรียนไปรับบริการสุขภาพจากครูพยาบาลและแพทย์เท่านั้น

จากการรวบรวมงานวิจัยดังกล่าว ทำให้ทราบว่า ได้มีการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับบทบาทของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนไว้ดังนี้ คือ วุฒิของครู อายุ ประสบการณ์เพศ ขนาดของโรงเรียน ระดับชั้นของนักเรียน ภูมิภาคของประเทศของโรงเรียน การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดทำให้ทราบว่า ไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง และที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนโดยตรง ทั้งในระดับประถมศึกษา และมีธยมศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจใคร่ศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูประจำชั้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นให้มีผลต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย